

szegélykőnél mindennap. És amint megállnak, az egyik ló, egy nagyon elkeseredett és filozófus természetű állat, nyomban rákezd a köhéscselésre. Szárazon, fájdalmasan köhéscsel a kehes „paripa” óraszámra és rekedt, nehézkes, lidércenyomások köhögése már hozzátartozik a Rudolf-tér hajnalaihoz. Azután egyre-másra jönnek az újabb szeke-rek. A subákkal, szűrőkkel, pokrócokkal megágyazott ülésekből álmoszemű parasz-tok kecmeregnek elő és olyan fáradtan, dü-hösen dobják le a holmit a szekérről, hogy meglátszik rajtuk: épen nem lelkesíti őket az a tudat, hogy ők táplálhatják Szeged száz-huszonháromezer emberét.

Hajnali négy órakor már itt van a vidék. Később csak az ujszegedi lakosság jön, akik-nek nem olyan sietős, mert csak a hidon kell átjönniök. Meg azután az ujszegediek jómó-duak is, nem kell magukat nagyon törni a munka után. Nemesak az ujszegediek, ha-nem a más vidékre valók is nagyobbrészt módos parasztok.

Mindennap ott ül például a Tisza Lajos-köruti piacon egy zöldségárus. Kopott kék mándli, agyonfoltozott és tiz esztendő óta mo-satlannak látszó kék kötény van rajta. Ka-lapjából egy félkilo zsirt-lehetne kifőzni, a csizmája pedig szürke az évtizedes portól, sártól. És ez az ember egyike Ujszeged leg-vagyonosabb polgárainak. Százezrei vannak, így mondják a piacon. Azután mégis ott ül a piac aszfaltján és árulja a zöldséget három-ért, meg ötért.

A szegedi piac legismertebb alakja a szer-vián. A többi piacárus rossz szemmel nézi őket, bizonyos tekintetben káros is a gazdál-kodási rendszerük: a földet nagyon kihasz-nálják, a keresetükből pedig alig valami marad az országban, mert télire viszik a megtakarított százásokat haza Bulgáriába. De az kétségtelen, hogy az igénytelen életet élő, rendesen drága napszámos-munka nél-kül dolgozó bolgárkertész jóval olcsóbb, mint a szegedi zöldségárus. És a piacon vásárlók nem tartanak szem előtt nemzetgazdaság-filozófiai megfigyeléseket, hanem azt keresik, ami olcsóbb.

A piac képe persze, hogy nem lehet töké-letes kofák nélkül. Kizárólag a termelők nem láthatják el a piaci kereskedelmet, szük-ség van a közvetítőre is. A kofák, az elővá-sárlási tilalom két év előtti elrendelése óta már nem akkora urak, mint azelőtt. Most kissé nehezebben megy az olyan mesterke-dés, hogy nyole-tiz nagy kofa összevásárol mindent a termelőktől és azután tetszése sze-rint diktálja az árakat. Viszont az is bizo-nyos, hogy az elővásárlási tilalom sem tett csodát. A szorgalmas kofák még a sötétség leple alatt kitekintenek a piacra és négykor, fél ötkor, amikor komolyan virradni kezd, már megvették a falusiaktól, amit akartak. És bizony hajnali három-négy órakor nehéz a rendőrségnek ellenőrizni, hogy vásárol-nak-e a kofák, vagy sem. Meg azután arról sem szabad elfeledkezni, hogy a piaci drá-gaságot nem egyedül a kofák csinálják. A kereslet és kínálat viszonya szabályozza a börzei árakat és a piaciakat is. Ha a jó fa-lusi parasztasszony hirtelenjében azt látja, hogy — miért, hogyan, miért nem — ma ke-vés baromfit, kevés cseresnyét, kevés tojást hoztak be Szegedre a szomszéd falukból: egy-szerre felszökik a baromfi, a tojás, a cseres-nye ára. Szerdán olcsó volt, pénteken megint olcsó lesz, de csütörtökön, amikor keveset látnak egymásnál, olyan kitartóan, rendület-lenül ragaszkodnak a drágább árhoz a pa-rasztasszonyok, mintha kartelben állának. És van is valami kartel-féle: kinézik a piac-ról azt, aki olcsóbban akar árulni, mint a többiek.

Igy elkészülve, megállapodva, elszánva várakoznak a piacon termelők és kofák — az áldozatra: az első vevőre. Fél hatig, hétig tart a várakozás: ekkor már seregesen jön-nek kosárral, „cekkerrel”, táskával az asszo-nyok. Előbb az egyszerűek, azután a cselé-dek, később pedig a „kalapos nagyságak” is, akikkel — isten tudja miért — a kofák nem

szinpatizálnak és csak azért is drágábban adnak mindent nekik.

Ilyen kora reggel a szegedi piac képe. Akit a piac technikája, érdekel, az már nem is ku-tat tovább, mert ami ezután történik, az már csak szín és novellába való megfigyelés. Ta-lán még a Klauzál-téren felállított kenyeres sátrak tarthatnak számot az érdeklődésre. A szegedi és orosházi kenyérnek messze földön hire van. Egy-egy jól sikerült nyole kilós igazán a festő esetjére való tanulmány. Fé-nyes barna hajában megtörik az őszi nap-sugár. Kíváncsú és ami a fő, izletes is a szegedi kenyér. A zöldpaprikán kívül ez a fő speciálitása a szegedi piacnak.

Már jól fönt jár a nap az égen. A tömeg hullámszik a piacokon. Gyönyörű hang és színvegyülék, érdemes megállni a piactere-ken és nézni a zsibongó életet. Vidám hely a piac nagyon és mégis legfontosabb helye a városnak, hisz innen táplálkozik ez a nagy metropolis.

SZINHÁZ, MŰVESZET

Színházi műsor.

Szeptember 28, csütörtök	Millió, bohózat Páratlan bér-let $\frac{1}{3}$.
„ 29, péntek	Ártatlan Zsuzsi, operett. Pá-ros bérlet $\frac{1}{3}$.
„ 30, szombat	Ártatlan Zsuzsi, operett. Pá-ros bérlet $\frac{2}{3}$.

Nyilatkozat az új Nemzeti Színházról.

(Fővárosi munkatársunktól.) Az új Nemzeti Színház fölépítésének tárgyában szom-bat délután öt órakor Molnár Viktor államtit-kár elnöklété alatt tanácskozás lesz a kul-tuszminiszteriumban s ezen az elkészült terv-pályázatot fogják megbeszélés tárgyává tenni. A tanácskozáson résztvesznek: Lippich Elek miniszteri tanácsos, Majovszky Pál mi-niszteri osztálytanácsos, Kertész Róbert műszaki tanácsos, a kultuszminiszterium műszaki osztályának vezetője, Hausmann műépítész, Tóth Imre a Nemzeti Színház igazgatója, Hevesi Sándor és Csathó Kál-mán a Nemzeti Színház rendezői, a Magyar Mérnök és Építészegyesület két tagja, az Építőművészek Szövetségének egy tagja, a főváros kiküldöttje és a közmunkák tanácsá-nak két tagja. Az értekezlet elé kész pályá-zati hirdetményt terjesztenek, amelyet Ker-tész Róbert műszaki tanácsos készített. A pályázati hirdetmény tartalmazza az összes pályázati feltételeket, melyeket azonnal köz-hírré tesznek, ha az értekezlet elfogadja. Az értekezletről ma nyilatkozott Tóth Imre igaz-gató és ezeket mondta:

— Az új színház a régi színház helyén fog felépülni. A kormány három millió koronát áldoz az új színházra s azt hiszem, az első részlet egy millió korona már az 1912-ik évi költségvetésbe be van állítva. A nézőtér és színpad ugyanott nyer elhelyezést, ahol a régi színház nézőtere és színpada van. A né-zőtér befogadó képessége nagyobb lesz, mint a régié volt, amennyiben 1100—1200 ember részére kontemplálják. A nézőterület beosz-tása ugyanolyan lesz, mint a régi színház-ban. A színpadot természetesen a Nemzeti Színház házilag fogja megcsinálni, ami ter-mészetes is, hiszen mi, szakemberek, értjük ezt legjobban. A régi színházat és a bérházat lebontják. A mostani bérház olyanformán épül fel, hogy a Rákóczi-ut és a Muzeum-körut sarkán háromszögű szabad térség ma-rad körülbelül ott, ahol most a vendéglő van. A szárnyépületben nyernek elhelyezést az irodák, próbatermek, öltözők és egyéb a szin-házhoz tartozó helyiségek. A Muzeum-köruti frontot tűzletek foglalják el. Az épületnek azon részén, amely most a Pannónia-szálló mellett van, utcát nyitnak, amely a műgye-temhez vezet. Ez lesz a legszerencsésebb megoldás, mert így elérjük azt, amire már régen vágytunk, azt, hogy az új színház tel-

jesen szabad téren lesz. A szombati ankéten — azt hiszem — elfogadjuk a pályázati hir-detményt s azután kiírják a pályázatot, a melyre tíz hónapi határidőt tűznek ki. A pá-lyázati hirdetmény egyik feltétele az, hogy a pályázatban kizárólag magyar honos mű-építészek vehetnek részt. A beérkezett pályá-zatok felett egy külön zsűri fog dönteni, de a végleges döntést a kultuszminiszter öexcel-lenciája fentartja magának. Ha a pályázat sikerrel jár, akkor a mostani épület lebontás-át is beleszámítva, körülbelül két és fél év múlva felépül az új színház. Valószínű-nek tartom, hogy 1914-ben vagy 1915-ben megnyithatjuk az új színházat. Az épület stílusára nézve a pályázó műépítészek teljes szabad kezet kapnak.

* Peter Altenberg nyomora. A mo-deren osztrák-német írók legkiválóbbikáról, a finom tollú Peter Altenberg-ről szomorú hír érkezik. Ez a páratlanul fenkölt szellemű író elhagyatottan, nagy nyomorúságban él Bécs melletti otthonában. Az utóbbi napok-ban súlyosan meg is betegedett. Barátai megszánták és gyűjtést indítottak a fölsegé-lyezésére. Ebből a célból legközelebb fölolvá-sást tart Berlinben Barisson Gertrud előadó-művésznő, aki Altenberg művei közül olvas föl szemelvényeket.

* Ödipusz király: két színházban. Sophokles örökbeesü tragédiája eddig már kilenc zsufolt házat vonzott a fővárosi Beke-tom-cirkuszba. Reinhardt szeniális rendezése estéről-estére bámulatba ejti a közönséget. Még le sem csillapodott a tapsorkán és a jövő hónapban már a Nemzeti Színház szin-padán hangzik el a kiáltás: „Segits, segíts!” Reinhardt nagy sikere következtében ugyan-is a Nemzeti Színház fölültja az Ödipusz ki-rály előadását, amelynek két év előtti repri-zéjével igen jelentős irodalmi s művészeti si-kere volt. A címszerepet Ivánfi Jenő fogja játszani.

VIDÁM KRONIKA

(A törvény nevében!) Dr Bethlen Oszkár, a kitűnő fővárosi ujságíró beszélte el ezt a kalandját:

Egy kis vidéki magyar községben volt dol-ga és amint megérkezett, egyenest meg-szállott az egyetlen vendégfogadóba és lefe-kiált aludni. De alig aludt el, rémséges dö-römbölés riasztotta fel álmából. Két marcona csendőr állott előtte és rámondult mogorván:

— Tessék követni bennünket! Ön foglyunk!

Bethlen mérgesen válaszolt:

— Hát ez meg már micsoda ostobaság?

— Csak semmi okoskodás! Tessék bennün-kezt szép szerével követni a főszolgabíróhoz!

— Milyen jögon mernek letartóztatni en-gem? Hol az elfogatási parancs?

— Ehun van la!

Megnézte, hát biz' az korrekt elfogatási pa-rancs volt, mely szerint az az idegen, aki ma este a vendégfogadóba szállott, azonnal letartóztatandó s a főszolgabíró elé vezetendő. Ez ellen igazán nem lehetett protestálni. Legokosabb volt megnyugodni szépen és kö-vetni a csendőröket.

A főszolgabíró ur nagy keményen, hiva-talos komolysággal faggatta ki a foglyot. Hogy mi a neve, hová való, mi a foglalko-zása és mindez bevezetett a hivatalos pro-tokolumba. Azután kiküldte a csendőröket és mikor egyedül maradtak, egyszerre nyája-san mondta:

— No pajtás, tudod-e, hogy miért tartóz-tattalak le?

— Tudja a fene!

— Hát azért, mert lábbal tiportad a helyi tradíciókat. Mert jegyezd meg, hogy nálunk az a szokás, miszerint ha vigéc jön a köz-ségbe, az a vendégfogadóba száll, de ha uri ember jön, az mind nálam lakik . . . No, gyere át a másik szobába. Ott a vacsora és egy kis bor is akad hozzá! . . .